Lietas arhīva Nr. A42-01862-24/46
ECLI:LV:ADRJVTN:2024:1018.A420186224.3.S

Administratīvā rajona tiesa
Valmieras tiesu nams
S P R I E D U
Latvijas tautas vārdā
Valmierā 2024. gada 18. oktobrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Solveiga Pone,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldē 2024. gada 7. februārī saņemts Krievijas Federācijas (turpmāk – Krievija) pilsoņa /pers. A/ iesniegums par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā (turpmāk – Latvija).

Iesniegumā un sākotnējā intervijā pieteicējs norāda, ka Latvijā viņš nodzīvojis 38 gadus ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Pēc Krievijas–Ukrainas kara sākuma viņam atņemts Latvijas iedzīvotāja statuss. Latvijā pieteicējam dzīvo divi bērni un pieder dzīvoklis. Ar Krieviju viņu nekas nesaista, izņemot faktu, ka viņš dzimis Ļeņingradā (Sanktpēterburga). Krievijas teritorijā viņam nav un nekad nav bijis radinieku.

Pieteicējs lūdz atstāt viņu Latvijā un palīdzēt noformēt derīgus uzturēšanās dokumentus, jo Krievijas teritorijā viņš tikšot iesaukts armijā un tad karā. Viņš nevēloties karot ar brāļu tautu.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Patvēruma lietu nodaļas 2024. gada 11. jūnija lēmumu Nr. 924/PLN/2024 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējam atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu Latvijā. Lēmumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Pieteicējs nav sniedzis informāciju, ka viņš savā pilsonības valstī būtu saskāries, vai atgriežoties varētu saskarties ar jebkādām problēmām vai vajāšanu, kas saistīta ar viņa rasi, reliģiju, tautību vai piederību noteiktai sociālai grupai.

[2.2] No lietas materiāliem nav konstatējams un arī pats pieteicējs nav norādījis, ka šobrīd vai kādreiz būtu politiski aktīvs. Pieteicējs ir vispārīgi norādījis, ka nepiekrīt Krievijas režīmam. Ņemot vērā minēto, pieteicējs nav uzskatāms par personu, kuras politiskie uzskati vai darbība būtu par pamatu viņa iespējamai politiskai vajāšanai Krievijā.

[2.3] Krievija šobrīd atrodas militārajā konfliktā un vispārīgi militārajā rezervē esošie Krievijas pilsoņi noteiktos apstākļos varētu būt pakļauti mobilizācijas pienākumam un spiesti piedalīties Krievijas iniciētajās militārajās darbībās.

Vienlaikus pieteicējs sniedzis informāciju, ka neatrodas Krievijas armijas rezervē, nav dienējis obligātajā militārajā dienestā, kā arī viņam nav militārās pieredzes. No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējam nav atbilstošu darba prasmju vai kādas specifiskas izglītības, kas varētu būt pieprasīta kara apstākļos. Pieteicējs ir 38 gadus vecs, tāpēc nav pakļauts iesaukšanai obligātajā militārajā dienestā. Līdz ar to attiecībā uz pieteicēju nepastāv ticami piespiedu mobilizācijas draudi.

[2.4] Pieteicējs Latvijā jau ilgstoši un apzināti uzturas nelikumīgi, ko apliecina viņa paskaidrojumā norādītais, ka visu šo laiku esot izvairījies no tiesībsargājošajām iestādēm, lai netiktu izraidīts no Latvijas. Turklāt patvērumu pieteicējs lūdzis tikai pēc viņa aizturēšanas 2024. gada 6. februārī un iepazīstināšanas ar Pārvaldes 2023. gada 16. februāra izbraukšanas rīkojumu. Jāņem vērā, ka patvēruma procedūra nav uzskatāma par līdzekli, kurš izmantojams, lai persona varētu legalizēt savu uzturēšanos Latvijā.

Ņemot vērā minēto, nav pamata piešķirt bēgļa statusu pieteicējam atbilstoši Patvēruma likumā noteiktajiem bēgļa statusa piešķiršanas nosacījumiem.

[2.5] Izvērtējot pieteicēja iesniegumus alternatīvā statusa piešķiršanai atbilstoši Patvēruma likumā noteiktajiem alternatīvā statusa piešķiršanas nosacījumiem, secināts, ka pieteicējam nedraud nāves soda piespriešana vai tā izpilde. Tāpat, izvērtējot pieteicēja sniegto informāciju, nav pamata uzskatīt, ka pēc atgriešanās Krievijā viņam draudētu spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana.

[2.6] Lai gan pieteicējs ir norādījis, ka Krievijā viņam nav radinieku un dzīvesvietas, kā arī ar izcelsmes valsti viņu nekas nesaista, nav saskatāmi tādi apstākļi, kas liecinātu, ka Krievijā pieteicējam varētu pastāvēt būtiskas sociālas vai kultūras rakstura integrācijas grūtības, kā arī apstākļi, kas viņam liegtu nodrošināt iztiku. Proti, pieteicējs ir pilngadīgs un vesels vīrietis darbaspējīgā vecumā, kura dzimtā valoda ir krievu, viņš ir ieguvis pamatizglītību un strādājis celtniecībā.

Nav izslēdzams, ka pēc atgriešanās Krievijā pieteicējs sākotnēji varētu saskarties ar grūtībām atrast darbu un nodrošināt sev iztiku, un šīs grūtības neapšaubāmi palielinātu patstāvīgas dzīvesvietas un finanšu līdzekļu trūkums, tomēr minētie apstākļi nevar kalpot par pamatu alternatīvā statusa piešķiršanai.

[2.7] Pieteicējam ir meita Krievijas pilsone, kura patstāvīgi uzturas Latvijā. Uz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdi meita ir jau sasniegusi pilngadību, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka viņa ir pilnīgi atkarīga no pieteicēja. Vienlaikus nav konstatējami nepārvarami šķēršļi, kas liegtu pieteicējam uzturēt saikni ar meitu, atrodoties ārpus Latvijas, vai arī saņemt uzturēšanās atļauju Imigrācijas likuma kārtībā.

Ņemot vērā minēto, nav pamata pieteicējam piešķirt alternatīvo statusu atbilstoši Patvēruma likumā noteiktajiem alternatīvā statusa piešķiršanas nosacījumiem.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, norādot, ka argumenti tiks iesniegti pēc juridiskās palīdzības saņemšanas.

Administratīvajā rajona tiesā 2024. gada 25. jūlijā saņemts paskaidrojums, kurā pieteicējs norāda turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicējs visu dzīvi ir nodzīvojis Latvijā, ir iemācījies latviešu valodu, uzskata sevi par piederīgu un lojālu šai valstij. Rīgā dzīvo viņa ģimene, kurā kopā ar /pers. B/ (*/pers. B/)* nereģistrētā laulībā nodzīvojis gandrīz divdesmit gadus, kā arī tajā dzimuši divi bērni – meita /pers. C/ un 12 gadus vecais dēls /pers. D/, kurš ir Latvijas pilsonis. Pieteicējs ir izlēmis atteikties no Krievijas pilsonības un nākamajā gadā iegūt Latvijas pilsoņa statusu naturalizācijas kārtībā, kad viņam būs dzēsta sodāmība.

[3.2] Saskaņā ar pēdējā laika ziņām masu saziņas līdzekļos un pieteicējam personīgi zināmo informāciju, pieteicējs tiks pakļauts mobilizācijai, jo līdz šim realizētā Krievijas varas iestāžu izveidotā jaunu kareivju vervēšanas sistēma ir izgāzusies un tiek plānots jauns un apjomīgs mobilizācijas vilnis. Gadījumā, ja pieteicējs atteiksies no mobilizācijas, viņam draud ieslodzījums. Pieteicējam Krievijā nav ne māju, ne darba, ne bērnu, ne kādu līdzekļu vai resursu, lai izvairītos no nosūtīšanas uz militāro konfliktu Ukrainā.

[3.3] Pieteicējs ir pārliecināts pacifists un Krievijas valdošā režīma politikas pretinieks, kurš nosoda karu Ukrainā un karadarbību kā tādu jebkuru starptautisku vai iekšējo konfliktu atrisināšanai. Savu uzskatu un pārliecības dēļ pieteicējs var tikt pakļauts reālām sankcijām un sodīts ar brīvības atņemšanu uz daudziem gadiem.

[3.4] Latvijas tiesu prakse patvēruma jautājumu lietās nevar būtiski atšķirties no tiesu prakses Eiropas Savienībā. Vācijas Federatīvajā Republikā un Francijas Republikā patvērums tiek piešķirts visiem Krievijas pilsoņiem, kuri ir Krievijas prezidenta Vladimira Putina režīma pretinieki un atsakās karot Ukrainā.

[4] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu tiesai lūdz pieteikumu noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[4.1] Pārvaldes rīcībā nav informācijas un pieteicējs arī tādu nav iesniedzis, ka par viņu kā Krievijas pilsoni būtu interesējušās Krievijas kompetentās iestādes, lai iesauktu armijā un censtos iesaistīt kara darbībā Ukrainā. Tāpat pieteicējs nav sniedzis informāciju, ka viņš būtu saņēmis sev adresētu pavēsti ierasties kara komisariātā Krievijā. Ņemot vērā pieteicēja sniegtās ziņas, ka viņš neatrodas Krievijas armijas rezervē, nav dienējis obligātajā militārajā dienestā un viņam nav militārās pieredzes, attiecībā uz pieteicēju nepastāv ticami piespiedu mobilizācijas draudi Krievijā.

[4.2] Pieteicēja sniegtā informācija norāda uz vēlmi mākslīgi radīt apstākļus, kas varētu radīt iespaidu par viņa iespējamu vajāšanu izcelsmes valstī Krievijā, tādejādi apliecinot, ka pieteicējam ir citi patvēruma pieprasīšanas iemesli. Jāņem vērā, ka pieteicējs patvēruma pieprasīšanas iesniegumu iesniedzis 2024. gada 7. februārī, kas ir uzreiz pēc tam, kad Valsts robežsardzes amatpersonas pieteicēju 2024. gada 6. februārī aizturēja kā personu, kas nelikumīgi uzturas Latvijā, un iepazīstināja ar izbraukšanas rīkojumu.

Pieteicējam Latvijā bija izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, kas 2018. gada 23. janvārī anulēta, jo pieteicējs nebija saņēmis jaunu ceļošanas dokumentu un nebija reģistrējis pastāvīgās uzturēšanās atļauju, nevis kā pieteicējs norādījis savā 2024. gada 7. februāra patvēruma pieprasīšanas iesniegumā, ka viņam uzturēšanās atļauja Latvijā anulēta, jo sācies Krievijas–Ukrainas karš. 2019. gada 13. decembrī pieteicējam Latvijā bija izsniegta terminuzturēšanās atļauja, kas bija derīga līdz 2020. gada 17. jūnijam. Laikā no 2020. gada 18. jūnija pieteicējs Latvijā apzināti uzturējies nelikumīgi, neskatoties uz to, ka viņam bija tiesības noformēt savu uzturēšanos Latvijā atbilstoši Imigrācijas likumā noteiktajām prasībām.

Motīvu daļa

[5] Patvēruma likuma 37. panta pirmajā daļā noteikts, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību.

Par vajāšanu minētās tiesību normas izpratnē saskaņā ar Patvēruma likuma 38. panta pirmo daļu atzīstamas: 1) darbības, kas sava rakstura vai biežuma dēļ ir pietiekami smagas, lai radītu smagu cilvēka pamattiesību pārkāpumu; 2) vairākas darbības, arī cilvēktiesību pārkāpumu kopums, kas ir pietiekami smags, lai ietekmētu indivīdu šā panta pirmās daļas 1. punktā minētajam veidam līdzīgā veidā. Šādas darbības saskaņā ar Patvēruma likuma 38. panta otro daļu var būt: 1) fiziska vai garīga vardarbība, ieskaitot seksuālu vardarbību; 2) tiesiski un administratīvi pasākumi vai arī policijas vai tiesu iestāžu pasākumi, kas paši par sevi ir diskriminējoši vai tiek īstenoti diskriminējošā veidā; 3) nesamērīga vai diskriminējoša apsūdzība vai nesamērīgs vai diskriminējošs sods; 4) juridiskas pārsūdzības atteikums, kura rezultātā tiek piespriests nesamērīgs vai diskriminējošs sods; 5) apsūdzība vai sods par atteikšanos pildīt militāro dienestu konflikta laikā, ja militārā dienesta pildīšana ietvertu noziegumu vai tādas darbības, uz kurām attiecas šā likuma 45. panta pirmās daļas 3., 4. un 5. punkts; 6) darbības, kas īpaši vērstas pret dzimumu vai pret nepilngadīgām personām.

Patvēruma likuma 42. pantā kā iespējamie vajātāji vai smaga kaitējuma nodarītāji norādīti: izcelsmes valsts; izcelsmes valsts partijas vai organizācijas, kas kontrolē šo valsti vai būtisku tās teritorijas daļu; izcelsmes valsts grupējumi vai personas, ja ir iespējams pierādīt, ka izcelsmes valsts, tās partijas vai organizācijas vai starptautiskās organizācijas nav spējīgas vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu, kā noteikts Patvēruma likuma 43. pantā.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka tā baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība (*UN High Commissioner for Refugees, Advisory Opinion by UNHCR on the Interpretation of the Refugee Definition, 23 December 2004, http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0374.html*).

Atbilstoši Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras (*European Union Agency for Asylum*) izdotajam pētījumam „Pierādījumu un uzticamības novērtējums kopējās Eiropas patvēruma sistēmas kontekstā" (pieejams: *https://euaa.europa.eu/publications/judicial-analysisevidence-and-credibility-context-common-european-asylum-system*) par patvēruma meklētāja stāsta uzticamības vērtējuma kritērijiem var būt: iekšējā un ārējā konsekvence, pietiekama detalizācijas pakāpe, ticamība (minētā pētījuma 4.5. sadaļa). Ar iekšējo konsekvenci jāsaprot patvēruma meklētāja sniegto faktu kopējā saturiskā saskaņotība un vienotība. Ārējā konsekvence savukārt nozīmē patvēruma meklētāja stāstītā atbilstību vispārīgi zināmajai informācijai, tostarp izcelsmes valsts informācijai un citiem lietā esošajiem pierādījumiem.

Patvēruma meklētāja stāsta ticamība nozīmē to, ka tam jābūt saprātīgam un iespējamam, kā arī tas nedrīkst būt pretrunā ar lietā esošo specifisko un vispārējo informāciju (pētījuma 4.5.1. sadaļa).

[6] No lietas materiāliem par pieteicēju, viņa ieceļošanu un patvēruma pieprasīšanas motīviem konstatējami šādi apstākļi.

[6.1] Ar Pārvaldes 2019. gada 13. decembra lēmumu Nr. 22590 pieteicējam saistībā ar uzturēšanos pie meitas Krievijas pilsones /pers. C/, kura Latvijā uzturas ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 1. punktu, bija piešķirtas uzturēšanās tiesības

Latvijā līdz 2020. gada 17. jūnijam (*lietas 66. lapa*).

[6.2] No Valsts robežsardzes amatpersonas 2024. gada 9. februāra uzziņas (*lietas 36. lapa*) konstatējams, ka Valsts robežsardzes amatpersonas no Valsts policijas darbiniekiem 2023. gada 14. februārī pārņēmušas pieteicēju, kurš Latvijā uzturas bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas un kuram kopš 2020. gada 18. jūnija nav tiesiska statusa Latvijā.

2023. gada 16. februārī Pārvalde pieņēmusi izbraukšanas rīkojumu Nr. 748/2023, ar kuru noteikts pieteicējam līdz 2023. gada 6. martam labprātīgi atstāt Eiropas Savienības teritoriju (*lietas 59.–61. lapa*).

Valsts robežsardzes amatpersonas pieteicēju aizturēja, jo pieteicējs 2024. gada 6. februārī Rīgā (pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma) kā Krievijas pilsonis Latvijā uzturējās bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas.

Pieteicējs savā 2024. gada 6. februāra ārzemnieka paskaidrojumā norādījis, ka visu šo laiku izvairījies no tiesībsargājošajām iestādēm, lai netiktu izraidīts no Latvijas.

[6.3] 2024. gada 7. februārī pieteicējs iesniedzis iesniegumu par patvēruma pieprasīšanu Latvijā (*lietas 44.–45. lapa*). Iesniegumā pieteicējs norādījis, ka Latvijā nodzīvojis 38 gadus, ka viņam bijusi pastāvīgā uzturēšanās atļauja, bet, sākoties Krievijas–Ukrainas karam, pieteicējam atņemts Latvijas iedzīvotāja statuss. Pieteicējs esot dzimis Sanktpēterburgā, taču Krievijas teritorijā radinieku nav un nekad nav bijis, ar Krieviju pieteicēju nekas nesaistot. Latvijā pieteicējam esot divi bērni. Pieteicējs lūdz atstāt viņu Latvijā un palīdzēt ar dokumentiem, jo Krievijas teritorijā viņš tikšot iesaukts armijā un pēc tam karā, bet karot ar brāļu tautu pieteicējs negribot.

[6.4] 2024. gada 8. februārī veiktas pārrunas un sākotnējā intervija ar pieteicēju (*lietas 37.–41. lapa*). Kā patvēruma pieprasīšanas motīvus sākotnējā intervijā pieteicējs norādījis tos pašus apstākļus, ko iesniegumā par patvēruma pieprasīšanu, proti, ka Krievijas teritorijā viņš tikšot iesaukts armijā un pēc tam karā, bet karot ar brāļu tautu pieteicējs negribot.

Pieteicējs paskaidrojis, ka ir Krievijas pilsonis. Dzimis Krievijā, Sanktpēterburgā /dzimšanas gads/ gadā, bet 1986. gadā izceļojis no Krievijas uz Latviju, Rīgu, Latvijā ieceļojis legāli. Tādējādi jau no bērnības dzīvojot Latvijā. Līdz 2020. gadam pieteicējam bijusi uzturēšanās atļauja.

Pieteicēja vecāki ir miruši, brāļu vai māsu nav. Pieteicējam ir divi bērni: pilngadīga meita, dzimusi Latvijā, Krievijas pilsone un dēls, dzimis /datums/, kurš ir Latvijas pilsonis. Laika posmā no 2023. gada 12. oktobra līdz 2024. gada 6. februārim pieteicējs ir bijis apsūdzētais (pēc Krimināllikuma 253. panta pirmās daļas).

Nav aktīvu ziņu par karaklausību, kā arī pieteicējs norādījis, ka nav politiski aktīvs.

[6.5] Pārvaldes amatpersonas personiskajā intervijā ar pieteicēju, kas veikta 2024. gada 21. martā, pieteicējs paskaidrojis, ka visu dzīvi nodzīvojis Latvijā, ka Latvijā dzīvo viņa bērni un paziņas, kā arī šeit pieder dzīvoklis. Ar Krieviju nekas pieteicēju nesaistot, Krievijā neesot bijis jau vairāk kā 30 gadus, pēdējo reizi bijis 12 gadu vecumā. Krievijā pieteicēju aizsūtīšot karot, bet viņš nevēloties karot pret brāļu tautu, pieteicēja māte esot ukrainiete. Pieteicējs neplāno atgriezties Krievijā, viņš uzskatot sevi par latvieti un saistot savu dzīvi ar Latviju. Tādēļ pieteicēja ieskatā nebūtu humāni viņu padarīt par bezpajumtnieku Krievijā.

Pieteicējs paskaidrojis, ka Latvijā strādājis neoficiāli celtniecībā, taču Valsts robežsardzes īstenoto pārbaužu celtniecības objektos dēļ nācies darbu pārtraukt.

Jautājumā par politiskām aktivitātēm pieteicējs paskaidrojis, ka neesot politiski aktīvs, ka viņš pat ziņas neskatoties, jo tur esot meli. Pieteicējam arī neesot bijušas problēmas ar Krievijas varas iestādēm (*lietas 28.–29. lapa*).

[6.6] No lietā iesniegtajiem Patvēruma meklētāju izmitināšanas centra /Nosaukums A/ amatpersonas ziņojumiem konstatējams, ka pēc ievietošanas Patvēruma meklētāju centrā /Nosaukums A/ pieteicējs 2024. gada 26. maijā bez iepriekšējā brīdinājuma atstājis patvēruma meklētāju centru. Nākamajā dienā pieteicējs atgriezies patvēruma meklētāju centrā (*lietas 20.–21. lapa*). Savukārt 2024. gada 15. maijā pieteicējs, brīdinot patvēruma meklētāju centru (uzrakstot attiecīgu iesniegumu), atstājis centru, bet atgriezies plkst. 20.22 alkohola dzērienu ietekmē (1,64 promiles), agresīvi uzvedies, nav pakļāvies patvēruma meklētāju izmitināšanas centra un apsardzības darbinieku likumīgajām prasībām, kā rezultātā Valsts policijas amatpersonas pieteicēju plkst. 23.15 nogādājušas policijas iecirknī (*lietas 22. lapa*).

[7] No pieteicēja sākotnējā intervijā sniegtajiem paskaidrojumiem (6.4. punkts) un lietā iesniegtā Pārvaldes 2019. gada 13. decembra lēmuma (6.1. punkts) konstatējams, ka no 2020. gada 18. jūnija pieteicējs uzturas Latvijā bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, izvairoties no tiesībsargājošajām iestādēm, lai netiktu izraidīts no Latvijas. Lietā nav informācijas, ka pieteicējs atrastos ārpus Krievijas, kuras valstspiederīgais viņš ir (*lietas 72. lapa*), un ieceļojis Latvijā saistībā ar vajāšanu Imigrācijas likuma 37. panta izpratnē, kas dotu tiesības pretendēt uz bēgļa statusu. Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs Latvijā ir ieceļojis likumīgi 1986. gadā un, kā konstatēts iepriekš, līdz 2020. gada 17. jūnijam Latvijā uzturējies ar pastāvīgo uzturēšanās atļauju. Tātad pieteicējs neatrodas ārpus Krievijas baiļu no vajāšanas dēļ. Taču no pieteicēja paskaidrojumiem izriet, ka pieteicēja ieskatā reāli vajāšanas draudi ir radušies kopš Krievijas–Ukrainas kara sākuma Krievijas īstenotās mobilizācijas dēļ.

[8] No Patvēruma likuma 38. panta otrās daļas 5. punkta izriet, ka apsūdzība vai sods par atteikšanos pildīt militāro dienestu ir atzīstama par vajāšanu Patvēruma likuma 37. panta pirmās daļas izpratnē, ja šāda apsūdzība vai sods tiek īstenots konflikta laikā un ja militārā dienesta pildīšana ietvertu noziegumu vai tādas darbības, uz kurām attiecas šā likuma 45. panta pirmās daļas 3., 4. un 5. punkts, tas ir, militārā dienesta pildīšana ietvertu: starptautiskajos dokumentos definētu noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci; noziegumu, kuram nav politiska rakstura un kurš saskaņā ar Latvijas Republikas likumu atzīstams par sevišķi smagu noziegumu; tādu darbību veikšanu, kas vērstas pret Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem.

Izvērtējot vispārējo situāciju patvēruma meklētāja izcelsmes valstī, konstatējams, ka 2022. gada 24. februāra Krievija uzsāka pilna mēroga iebrukumu Ukrainā. Kopš kara sākuma Krievijas bruņoto spēku karavīri un viņu līdzgaitnieki Ukrainā regulāri izdara kara noziegumus – smagus 1949. gada 12. augusta Ženēvas Konvencijas 3. panta pārkāpumus, tostarp tīšu nogalināšanu, spīdzināšanu, seksuālu vardarbību, nelikumīgu izraidīšanu, pārvietošanu, iedzīvotāju deportāciju, tīšu uzbrukumu veikšanu pret civiliem objektiem (*https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/037/31/pdf/g2403731.pdf; https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/iicihr-ukraine/index; https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/ukraine; https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/ukraine; https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/09/un-commission-inquiry-ukraine-finds-additional-evidence-common-patterns; https://www.aljazeera.com/tag/ukraine-russia-crisis/*).

Tādējādi secināms, ka militārā dienesta pildīšana Krievijas bruņotajos spēkos var ietvert arī tādas darbības, kas starptautiskajos dokumentos ir definēti kā kara noziegumi.

[9] Izvērtējot aktuālo informāciju par mobilizāciju Krievijā, konstatējams, ka Krievijas–Ukrainas kara dēļ Krievijā 2022. gada 21. septembrī uzsāktā mobilizācija nav pārtraukta, tādēļ dienestam pakļautās personas var tikt iesauktas dienestā un, kā konstatēts iepriekš, dienestā iesauktās personas var tikt iesaistītas kara noziegumu izdarīšanā. Taču vienlaicīgi no publiski pieejamās aktuālās informācijas konstatējams, ka 2024. gada rudens

iesaukumam ir pakļautas personas vecumā no 18 līdz 30 gadiem (*https://rtvi.com/news/osennij-prizyv-2024-sroki-czifrovye-povestki-otsrochki-i-mery-protiv-uklonistov/; https://meduza.io/cards/uzhe-osenyu-v-rossii-zarabotaet-edinyy-reestr-elektronnyh-povestok-chto-vazhno-znat-potentsialnym-prizyvnikam*).

Nemot vērā, ka pieteicējs ir dzimis /datums/un šobrīd ir sasniedzis 38 gadu vecumu, secināms, ka pieteicējs vecuma dēļ nav pakļauts mobilizācijai Krievijā. Tādēļ nav pamata uzskatīt, ka, atgriežoties pilsonības valstī – Krievijā, pieteicējs tiks iesaukts dienestā un pēc tam nosūtīts karot uz Ukrainas teritoriju, kur varētu tikt iesaistīts kara noziegumu izdarīšanā.

Tādēļ atzīstams par pamatotu Pārvaldes secinājums, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējami ticami vajāšanas riski Patvēruma likuma 38. panta otrās daļas 5. punkta izpratnē. Šobrīd Krievijā iespējamā mobilizācija (rudens iesaukuma īstenošanas uzsākšana) nav uzskatāmi par šķērsli pieteicējam viņa valstpiederības valsts aizsardzības pieņemšanai.

[10] Izvērtējot šā sprieduma 6. punktā aplūkotos pierādījumus, secināms, ka tie nesatur informāciju par citu bēgļa statusa piešķiršanas priekšnosacījumu esību. No publiski pieejamās informācijas konstatējams, ka šobrīd Krievijā tiek aktīvi īstenota politiska vajāšana – politiski aktīvu personu, kuras vēršas pret Krievijas diktatora Vladimira Putina režīmu, vajāšana (*https://freedomhouse.org/country/russia/freedom-world/2024; https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/eastern-europe-and-central-asia/russia/; https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/russia*). Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos pieteicējs papildus ir norādījis, ka ir pārliecināts pacifists un Krievijā valdošā režīma nosodītājs un iestājas par civilizētu, demokrātisku sabiedrību (*lietas 80. lapa*). Taču no pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem kopumā secināms, ka pieteicējs, kaut arī paskaidrojumos apliecina nevēlēšanos karot pret Ukrainu, tādējādi iestājoties pret karu Ukrainā, tomēr skaidri un nepārprotami ir paudis savu politisko neitralitāti, nevēlēšanos iesaistīties politiskās aktivitātēs (6.4., 6.5. punkts). Tādēļ nav pamata konstatēt, ka, atgriežoties Krievijā, pieteicējs varētu tikt vajāts sakarā ar pieteicēja politiskajiem uzskatiem.

[11] Kā norādīts šā sprieduma 5. punktā, bēgļa statusa piešķiršanas priekšnosacījums ir personas pamatotas bailes no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, kuru dēļ persona ir bijusi spiesta izceļot no izcelsmes valsts. Tiesa secina, ka šādi apstākļi lietā nav konstatējami, proti, pieteicējs nav sniedzis ticamu informāciju par to, ka, atgriežoties pilsonības valstī – Krievijā, pieteicējam būtu reāli draudi saskarties ar vajāšanu, kas saistīta ar kādu no Patvērumu likuma 37. panta pirmajā daļā minētajiem vajāšanas iemesliem.

Tādēļ tiesa atzīst par pamatotu Pārvaldes secinājumu, ka lietā nav konstatējami priekšnoteikumi bēgļa statusa piešķiršanai, un pieteicēja pieteikums daļā par bēgļa statusa piešķiršanu ir noraidāms.

[12] Pieteicējs arī lūdzis piešķirt viņam alternatīvo statusu Latvijā.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 40. panta pirmo daļu uz alternatīvo statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 37. panta pirmo daļu un uz kuru neattiecas šā likuma 46. panta nosacījumi, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību.

Patvēruma likuma 41. pantā paskaidrots, ka smags kaitējums šā likuma izpratnē ir: 1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[13] Pieteicējs nav norādījis, ka viņš būtu apsūdzēts Krievijā, ka viņam draudētu nāves soda piespriešana vai tā izpilde. Kā konstatēts šā sprieduma 6.5. punktā, pieteicējs pēdējo reizi savas pilsonības valstī ir bijis pirms 26 gadiem (12 gadu vecumā), pieteicējs nav minējis par veiktām darbībām, kas varētu būt saistītas ar pieteicēja pilsonības valsti un par ko pret pieteicēju varētu celt apsūdzības. Pieteicējs nav sodīts un nav aizdomās turamais par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu Krievijā. Tādēļ nav konstatējams Patvēruma likuma 42. panta 1. punktā noteiktā smagā kaitējuma risks, pieteicējam atgriežoties savā izcelsmes valstī.

Tāpat nav pamata secināt, ka pieteicējs, atgriežoties izcelsmes valstī, varētu saskarties ar spīdzināšanu, necilvēcīgu vai pazemojošu sodīšanu Patvēruma likuma 41. panta 2. punkta izpratnē. Kaut arī šobrīd Krievijā cilvēktiesību situācija turpina pasliktināties, tomēr augsti riski saskarties ar spīdzināšanu, necilvēcīgu vai pazemojošu sodīšanu Krievijā šobrīd ir noteiktām sabiedrības grupām – aktīviem Krievijas valdības opozīcijas pārstāvjiem, cilvēktiesību aizstāvjiem, kā arī atsevišķu reliģisko minoritāšu un seksuālo minoritāšu grupu pārstāvjiem. Taču pieteicējs sevi nepieskaita pilsoniski aktīvajai sabiedrības daļai, pilnībā noliedzot savu iesaistīšanos politiskās aktivitātēs. Kā konstatēts šā sprieduma 11. punktā, lietā nav informācijas par pieteicēja piederību kādai citai riska grupai, kas pieteicēja pilsonības valstī varētu tikt pakļauta vajāšanai.

Attiecībā par Patvēruma likuma 41. panta 3. punktā minētā smaga kaitējuma riskiem pieteicēja pilsonības valstī no publiski pieejamās informācijas konstatējams, ka šādi riski pieteicēja izcelsmes valstī pastāv Krievijas rietumu daļā, Ukrainas pierobežā, kura atrodas Krievijas militārie objekti, saistībā ar Ukrainas bezpilotu lidaparātu triecieniem, kā arī Kurskas apgabalā, kur saistībā ar Ukrainas iebrukumu notiek karadarbība. Taču nav aktuālu ziņu par šobrīd esošiem smagiem draudiem civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai saistībā ar Krievijas–Ukrainas karu vai citiem starptautiskiem vai iekšējiem bruņotiem konfliktiem (*https://acleddata.com/2024/10/03/europe-caucasus-and-central-asia-overview-september-2024/#keytrends3*).

Tādēļ nav pamata uzskatīt, ka pieteicējs pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam Patvēruma likuma 41. panta izpratnē.

[14] Pieteicējs norādījis, ka, atgriežoties pilsonības valstī, pieteicējs kļūšot par bezdarbnieku, netieši norādot par nespēju nodrošināt pamatvajadzības. Taču šā sprieduma 6. punktā aplūkotie pierādījumi kopumā neapliecina par objektīvu pamatu šāda secinājuma izdarīšanai.

Nav izslēdzama iespēja, ka, atgriežoties izcelsmes valstī, sākotnēji pieteicējs varētu saskarties ar grūtībām nodrošināt dzīvesvietu, darbu un iztiku. Tomēr no lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs ir vesels cilvēks darbspējīgā vecumā (sākotnējā intervijā pieteicējs ir apliecinājies, ka viņam nav veselības problēmu, *lietas 41. lapa*). Pieteicējs ir norādījis par iepriekšēju nodarbinātību celtniecībā, tātad pieteicējam piemīt profesionālas spējas un prasmes, kas dod iespēju pieteicējam atrast darbu arī viņa izcelsmes valstī. Lietā nav informācijas un pierādījumu, kas liecinātu par kādiem reāliem šķēršļiem pieteicējam nepieciešamo apstākļu nodrošināšanai izcelsmes valstī, ņemot vērā arī iespēju pilsonības valstī saņemt nepieciešamo sociālo atbalstu. Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicējam nav objektīvu šķēršļu atgriezties Krievijā.

[15] Ņemot vērā šā sprieduma 12.–14. punktā minēto, tiesa secina, ka nav pamata pieteicējam piešķirt alternatīvo statusu Latvijā. Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.–251. pantu un Patvēruma likuma 49. panta sesto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ tiktu piešķirts bēgļa vai alternatīvais statuss Latvijas Republikā, izdošanu.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese S. Pone